

У даному аспекті слід наголосити, що розмежування збитків в їх економічному та юридичному значенні здійснюється, головним чином, за критерієм неправомірності їх виникнення. Відповідно, застосування визначення збитків за НП(С)БО 1, наприклад, у кримінальному судочинстві, виглядає дискусійним, оскільки:

по-перше, зменшення активів унаслідок злочинних посягань виникає не з метою отримання доходу;

по-друге, таке зменшення активів детерміноване без господарського впливу суб'єкта господарювання – потерпілої сторони (найчастіше – не з відома останньої);

по-третє, аналіз всіх доходів, отриманих суб'єктом господарювання за визначений період позбавлений економічного сенсу, оскільки відсутній причинно-наслідковий зв'язок між несанкціонованим впливом та формуванням таких доходів.

Таким чином, встановлення документального підтвердження суми завданих збитків є одним з важливих завдань економічної експертизи. Дослідження збитків експертом-економістом здійснюється лише як економічної категорії, без їх юридичної оцінки, шляхом встановлення змін у складі активів суб'єкта господарювання.

Список використаних джерел

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Дата оновлення: 21.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр> (дата звернення: 28.10.2019).

2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. Дата оновлення: 07.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 28.10.2019).

3. Вирішення судово-економічною експертизою питань щодо спричинення матеріальних збитків: Методика. Київський НДІСЕ Міністерства юстиції України, 2012 (реєстраційний код методики 11.0.22, дата прийняття рішення про державну реєстрацію 03.03.2010).

4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 28.02.2013 за № 336/22868. Дата оновлення: 23.07.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 28.10.2019).

Дяченко Максим Володимирович,
здобувач вищої освіти ступеня
бакалавр Національної академії
внутрішніх справ

Науковий керівник:

Приходько Юрій Павлович,

криміналістичного забезпечення та
доцент кафедри судових експертиз
Навчально-наукового інституту №2
Національної академії внутрішніх
справ, кандидат юридичних наук

ОСОБЛИВОСТІ ДАКТИЛОСКОПІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

Дактилоскопична експертиза (експертиза слідів рук) є різновидом трасологічної експертизи, її головним завданням є ідентифікація особи за слідами її рук, залишеними на місці події. Якщо версія про особу, яка залишила слід, ще не висунута і слідчий вважає за потрібне встановити, чи є на предметах обстановки місця події невидимі або слабовидимі сліди, експерту ставлять питання про наявність такого роду слідів та їх придатність для ідентифікації особи [1].

Існує три види завдань дактилоскопичної експертизи: ідентифікаційні, ситуаційні та діагностичні. Усі три види тісно пов'язані між собою.

Ідентифікаційні завдання в дактилоскопичній експертизі – це встановлення тотожності особи за сукупністю загальних та окремих ознак, що відобразилися у слідах.

Ситуаційні завдання експертизи полягають у встановленні механізму події або її елементів виходячи з результатів дослідження ситуації за слідами.

Діагностичними дослідженнями встановлюються фактичні обставини на основі самих матеріальних об'єктів – їх слідів, інших відображень фізичних процесів, що супроводжували вчинення злочину, шляхом дослідження властивостей і стану об'єкта, його відображень, результатів дії (події), співвідношення фактів (подій, дій).

Об'єктами дослідження з метою ідентифікації особи за папілярними лініями рук є сліди пальців та (або) долонь. Речові докази, на яких знайдені сліди рук або припускається їх наявність, мають надсилатися експертові в якомога коротші строки. Експертиза може бути проведена також шляхом дослідження копії сліду на дактилоскопичній плівці, зліпка об'ємного сліду або масштабного фотознімка сліду. Як порівняльні зразки надаються експериментальні відбитки нігтьових фаланг пальців або відбитки долонь осіб, які підлягають перевірці.[2]

Якщо у процесі слідчого огляду не встановлено, якою частиною руки залишено слід, експертові направляються експериментальні відбитки всіх трьох фаланг пальців рук, а також відбитки долонь. Встановлення того факту, що слід залишила саме ця особа, запобігає пошуку нових підозрюваних і призначенню інших експертиз.

Процес експертного дослідження з метою ідентифікації складається з кількох послідовних етапів: підготовчий етап, роздільний аналіз, порівняльне дослідження, складання висновків. При роздільному аналізі окремо досліджують слід (чи його копію) та об'єкт (експериментальні зразки), який міг залишити слід на місці події. Основним завданням етапу є виявлення і вивчення загальних і окремих ознак зовнішньої будови візерунку сліду, які відобразились в сліді. Спочатку виявляються загальні ознаки папілярного візерунка (його тип і вид, взаємне розташування частин і елементів візерунку, загальна спрямованість окремих потоків ліній візерунку, його розмір, ширина ліній, загальна кількість деталей в тощо), а потім окремі ознаки (початок і кінець лінії, місток, гачок, розвилок, згинання, потоншення чи потовщення папілярної лінії, форми країв, пори тощо) [3].

Експертиза слідів папілярних візерунків базується на загальних принципах криміналістичної експертизи і складається з п'яти стадій: попереднє дослідження, роздільне дослідження, експертний експеримент, порівняльне дослідження та оцінка результатів і формулювання висновків.

На стадії попереднє дослідження, експерт перш за все встановлює точне розміщення слідів на об'єкті. Спочатку експерт знайомиться з постановою або письмовим завданням, ретельно вивчає обставини кримінального провадження, які послуговували підставою для призначення експертизи. Особливо ретельно він вивчає обставини, пов'язані з виявленням слідів, їх розташуванням на предметі, з механізмом їх утворення, способами виявлення, фіксації та вилучення. Вивчення цих обставин допоможе експерту швидше дійти об'єктивних і достовірних висновків. Якщо необхідно, експерт може запросити додаткові матеріали. У разі неможливості вирішити питання без останніх, експерт повертає слідчому представлені об'єкти із вказівкою причин у супровідному листі.

Вивчення об'єктів дактилоскопічної експертизи на стадії попереднього дослідження розпочинається з попереднього огляду. Остаточного висновку можна дійти лише після встановлення відповідності (або невідповідності) цих об'єктів даним, викладеним у супровідному документі або у постанові про призначення експертизи. Це має особливо велике значення для даного виду досліджень, тому що об'єкти часто бувають схожими (наприклад пляшки, чашки, тарілки тощо). Якщо пред'явлені речові докази не пошкоджені і відповідають документам, то здійснюється їх подальше дослідження.

Детальне дослідження наданих об'єктів розпочинається з їх огляду, в ході якого досліджуються фізичні властивості об'єктів експертизи, що дозволить більш точно визначити умови їх подальшого дослідження, способи зберігання та прийоми роботи з ними. Наприклад, для збереження об'ємних слідів на легкоплавких речовинах (стеарині, воску, вершковому маслі тощо) необхідна відповідна температура [4].

Отже, дактилоскопічна експертиза, як і раніше, залишається найпоширенішим видом спеціального дослідження, зважаючи на те, що

відбитки пальців рук – це «традиційна складова» місця події за багатьма видами злочинів. Крім того, вони є джерелом цінної криміналістичної інформації, зокрема про особу, що їх залишила, про час та особливості механізму їх утворення (окремі обставини злочинної події, а також анатомічні і функціональні ознаки певної особи). З огляду на це напрям потребує активного розвитку з метою підвищення ефективності діяльності експертів.

Список використаних джерел

1. Відділ дактилоскопічних досліджень та обліків. URL: <https://dndekc.mvs.gov.ua/відділ-дактилоскопічної-експертизи/>
2. Гончаренка В.Г. : Експертизи в судочинстві України - Юрінком Інтер, Київ-2015. - 111 с.
3. Дактилоскопічна експертиза в Одеському НДІ судових експертиз МЮ України. URL: <http://ondise.minjust.gov.ua/daktiloskopichna-ekspertiza-v-odeskomu-ndi-sudovix-ekspertiz-myu-ukra%D1%97ni/>
4. Дактилоскопічна експертиза: без права на помилку. URL: <http://tgn.in.ua/2019/10/26/daktyloskopichna-ekspertyza-bez-prava-na-pomyлку/>

Ергард Наталія Миколаївна

професор кафедри кримінального права і процесу Національного авіаційного університету, кандидат медичних наук, доцент

Кобилянський Олег Леонідович

професор кафедри кримінального права Державного університету інфраструктури та технологій, кандидат юридичних наук, доцент

РОЛЬ СУДОВО-МЕДИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ БЕЗПЕКИ ПАЦІЄНТА

Безпека пацієнтів є основоположним принципом медичної допомоги. Кожному етапу в процесі надання допомоги властива певна небезпека. Несприятливі наслідки можуть виникати у пацієнта на різних етапах його лікування, як в момент встановлення діагнозу, так і в момент проведення йому діагностично-лікувальних заходів. Тому завдання, які стоять перед експертом при проведенні судово-медичної експертизи у випадку неналежного надання медичної допомоги хворому, саме і полягають у виявленні того етапу, на якому лікарем була допущена помилка для